

Historia Komisji Turystyki Górskiej

Początków działalności Komisji należy upatrywać w roku 1952, kiedy to powołano do życia Podkomisję Turystyki Górskiej i Narciarskiej, która od razu przystąpiła do organizowania wycieczek w sezonie zimowym 1952/53. W tym także czasie wałbrzyskanie zaczęli zdobywać odznaki turystyki kwalifikowanej, popularyzowane przez Komisję. Na początku była to Górka Odznaka Narciarska (GON), a potem Górka Odznaka Turystyczna (GOT). I tak w pierwszym sezonie 1952/53 zdobyto 5 odznak brązowych oraz 5 srebrnych GON. Członkowie Podkomisji aktywnie angażowali się w działalność popularyzatorską o regionie, prowadząc również wycieczki w lecie i w zimie. Oprócz Podkomisji powstaje również Sekcja Wysokogórska, której członkowie, nominowani na przodowników GOT: Tomasz Gorajski, Zygmunt Jodłowski, Leon Kucharzewski, Stanisław Leszczyński weryfikują uprawnienia potrzebne do uzyskania GOT. Wkrótce Podkomisja Górka zostaje przemianowana na Komisję Górską Sekcji Wysokogórskiej. Jej członkowie oraz aktywiści Oddziału wzięli udział w organizacji I Ogólnopolskiego Górskiego Rajdu Turystycznego w dniach od 17 do 20 września 1953 r. oraz III Ogólnopolskiego Rajdu Narciarskiego w lutym 1954 r. Komisja Narciarska przy Komisji Górskiej organizowała co sobotę wycieczki narciarskie. Członkowie Komisji prowadzą także wycieczki latem we współpracy z Biurem Obsługi Ruchu Turystycznego (BORT).

W drugiej połowie lat 50 Komisja Górka zostaje przemianowana na Komisję Turystyki Górskiej (KTG) i oprócz prowadzenia wycieczek górskich i narciarskich organizuje także szkolenia dla członków Oddziału. Szkolenia te dotyczą metodyki prowadzenia wycieczek górskich, wyposażenia i ekwipunku, terenoznawstwa i umiejętności udzielania pierwszej pomocy. Chodząc na rajdy, ich uczestnicy zdobywają także Odznaki GOT. Rejon zainteresowań krajoznawczych dotyczy okolic Wałbrzycha oraz innych krain sudeckich: Kotliny Kłodzkiej, Jeleniogórskiej i Karkonoszy. Podczas pierwszej kadencji Zarządu, pod kierownictwem prezesa Stanisława Węglowskiego, który objął to stanowisko w 1958 KTG zorganizowała i przeprowadziła 4 rajdy górskie dla 321 osób oraz 136 wycieczek górskich dla 2338 uczestników. Komisja Turystyki Narciarskiej zorganizowała jeden rajd górski dla 126 osób oraz 16 wycieczek dla 193 osób. W tej kadencji 239 osób zdobywa GOT a 50 osób GON stopnia brązowego. Przy KTG działała również Sekcja Znakarska, której zadaniem było wyznakowanie szlaków na obszarze działania Oddziału. I tak, na przykład w sezonie 1958/59 odnowiono 302 km szlaków. Aktywni znakarze tamtych czasów to: Stanisław Ządek, Krystyna Jarecka, Jan Strzelichowski, Ryszard Węglowski, Jerzy Szacki, Krystyna Brombosz, Tadeusz Kalicki, Eugeniusz Lewiński i Marian Rzekiecki oraz Jerzy Cholewicki. Członkowie Komisji zdawali egzaminy przewodnickie i stanowili również grupę ratowników Wałbrzyskiej Grupy Operacyjnej GOPR, pełniąc dyżury w schroniskach.

W latach 60 wzrasta ruch turystyczny na terenie Sudetów Środkowych. Członkowie Komisji angażują się w prowadzenie zlotów, rajdów i wycieczek. Dużą popularnością cieszą się cykliczne imprezy takie jak: Zlot Turystów na Wielkiej Sowie czy Rajd Szlakiem Zamków Piastowskich. Na początku lat 70, aby zachęcić szerokie grono Wałbrzyszan do uprawiania turystyki prowadzono wycieczki „W niedzielę nie ma nas w domu”, cieszące się niemałym zainteresowaniem. Lata 70 przynoszą boom na turystykę masową i zakładową. Nie dziwi więc fakt, że w drugiej połowie lat 70 KTG zorganizowała 60 imprez dla ponad 9 tysięcy osób (sic!), zaś odznaki GOT oraz Odznaki Turysty Dolnego Śląska przyznano 8552 turystom. Cały czas pracują również znakarze odnawiający krok po kroku liczną sieć szlaków.

Początek lat 80 to dla Komisji kolejne wyzwania. Wobec kryzysu ekonomiczno-gospodarczego należało ograniczyć trochę działalność programową. Przewodniczącym Komisji zostaje Mirosław Idzior, jednocześnie Prezes Oddziału. KTG liczy 17 członków, wśród których aktywnością wyróżniają się: Maria Krokowska, Maria Kasprzak, Janusz Walkowiak, Danuta Wołodko, Tomasz Wilkoński, Stanisław Krygiełka i Andrzej Henzel. W latach: 1981-82 w popularnych imprezach Komisji: Rajdzie Szlakiem Zamków Piastowskich i Zlocie Turystów na Wielkiej Sowie i Śnieżniku uczestniczy aż 1689 osób. Szlaki turystyczne w latach 80 są utrzymywane przez Komisję Zagospodarowania Terenu na czele z Bogdaną Rzekiecką. W latach: 1981-84 odnowiono 386 km szlaków. Znakarze Oddziału zwyciężyli dwukrotnie w międzyoddziałowym współzawodnictwie w pracach znakarskich, zorganizowanych przez Podkomisję Zagospodarowania Terenu Komisji Górskiej ZW PTTK. Marian Rzekiecki został uhonorowany tytułem „Zasłużonego Znakarza Województwa Wałbrzyskiego”. W latach 80 aktywnie działało 17 znakarzy, a wśród nich, oprócz wspomnianego Mariana Rzekieckiego: Tadeusz Kalicki, Andrzej Nowicki, Marian Błaszkiwicz,

Jerzy Ciświcki oraz Bogdana Rzekiecka. W roku 1988 w Oddziale przeprowadzono kurs znakarski, w wyniku którego kilkanaście osób otrzymało uprawnienia znakarskie. Członek KTG Tadeusz Kalicki zaangażował się także społecznie w opiekę nad zamkiem Grodno. W drugiej połowie lat 80 nowy zarząd miał w swoich szeregach przedstawicieli KTG w osobach, między innymi: Mirosława Idziora, Tadeusza Kalickiego, Bogdana Rzekieckiej. Komisja otrzymała także pomieszczenie do przeprowadzania spotkań i narad w Klubie Turysty przy ulicy Lewartowskiego. Działacze Komisji dostąpili zaszczytu nadania im Honorowego Członka Oddziału PTTK w Wałbrzychu. Byli to: Stanisław Węglowski, Zygmunt Jodłowski, Stanisław Ządek, Tadeusz Kalicki i Henryk Boratyński.

Przełom lat 80 i 90 to początki transformacji ustrojowej i gospodarczej w Polsce. Nastają dla Komisji trudne czasy. Funkcję przewodniczącego sprawuje Stanisław Krygiełka. Przedstawiciele Komisji angażują się w organizację Długodystansowego Marszu Górskiego na 100 km, który zostaje przekazany w 1996 roku do organizacji Miastu Boguszów-Gorce i przekształca się najpierw w marszobiegi a potem w bieg. W związku z otworzeniem nowych możliwości dotyczących poruszania się szlakami w ruchu granicznym i przygranicznym powstają nowe szlaki, w tym szlak: Golińsk- Tłumaczów. Znakarze, wśród których wielką aktywnością odznaczają się: Marian Błaszkiwicz, Andrzej Nowicki, Stanisław Junak uczestniczą w dniach 18-20 listopada w Ogólnopolskiej Naradzie Znakarzy w schronisku „Andrzejówka”.

Niestety w połowie lat 90 KTG zawiesza swoją działalność ale zostaje reaktywowana w roku 1997. Przewodniczącym zostaje Stanisław Krygiełka zaś jego zastępcą Stanisław Junak. Cóż, kiedy po roku przewodniczący składa rezygnację a jego miejsce zajmuje Stefan Okoniewski. W skład Komisji wchodzi również: Henryk Boratyński, Antoni Wasiewicz, Leszek Majkowski, Marian Błaszkiwicz, Jan Beszterecha, Janusz Walkowiak, Tadeusz Wołowicz i Tadeusz Krahl. Skład zostaje później uzupełniony poprzez Wojciecha Tumidajewicza oraz Tadeusza Koguciuka. Terenowy Referat Weryfikacyjny prowadzi Stanisław Junak. Członkowie Komisji organizują imprezy turystyczno-krajoznawcze, prowadzą referat weryfikacyjny GOT, a także uczestniczą w imprezach ogólnopolskich, jak chociażby Krajowa Narada Aktywu Górskiego czy Zlot Przodowników Sudeckich, które odbywają się w różnych miejscach Sudetów, na przykład Szklarskiej Porębie, Paczkowie czy Hejnicach, po czeskiej stronie Gór Izerskich. Cieszy, jak na owe czasy liczna kadra zweryfikowanych przodowników GOT, w liczbie 34. Niestety aktywnie w prace Komisji włączało się tylko czterech. W kadencji 1997-2000 Komisja odbyła aż 68 zebrań, zorganizowano 10 zlotów, w których wzięło udział 945 uczestników. Oprócz zlotów KTG zorganizowała 12 imprez turystyki kwalifikowanej dla 133 osób.

W nowe milenium Komisja weszła „pełną parą”, a swoje imprezy kierowała głównie do młodzieży skupionej w SKKT PTTK. Największą aktywnością i frekwencją podczas imprez Komisji wykazało się SKKT PTTK przy Zespole Szkół w Boguszowie-Gorcach pod opieką Artura Ciempy. W latach 2001-2004 przewodniczącym KTG zostaje ponownie Stefan Okoniewski, zaś jego zastępcą Stanisław Junak, który prowadzi również Terenowy Referat Weryfikacyjny. Sekretarzem jest niezastąpiony Henryk Boratyński. W omawianym okresie największą aktywnością w Komisji wykazali się: Stefan Okoniewski, Stanisław Junak, Tadeusz Koguciuk, Zbigniew Kwiatkowski, Henryk Boratyński, Tadeusz Rupociński. Oprócz KTG działa cały czas Podkomisja Zagospodarowania Terenu zajmująca się odnawianiem szlaków turystycznych. Na tym polu przoduje Stanisław Junak, Wojciech Tumidajewicz, Tadeusz Koguciuk i Marian Błaszkiwicz. W roku 2003 Podkomisja zostaje wyodrębniona ze struktury KTG i powstaje Komisja Zagospodarowania Terenu na czele z Ryszardem Maleszą, która istnieje do roku 2007, kiedy to sprawy znakarskie zostają przekazane ponownie KTG. W omawianym okresie organizowano cykliczne imprezy, takie jak: Zlot Turystów na Wielkiej Sowie, Zlot Szlakiem Zamków Piastowskich, wycieczki klubowe, między innymi w Bieszczady, Wielką Fatrę, Czeski Raj czy Czeskie Karkonosze oraz inne imprezy, które zostały zrealizowane w ramach ogólnopolskich akcji PTTK, takich jak: Międzynarodowy Rok Gór czy Rok Schronisk Górskich. W ramach Roku Gór odbyło się szereg imprez, w tym „Zlot Szlakami Zamków Piastowskich – Zamek Rogowiec”. Zlot został włączony w ogólnopolską imprezę w ramach obchodu Roku Gór pod nazwą „Pierwsze równoczesne przejście Głównego Szlaku Górskiego”(od Świeradowa Zdroju po Bieszczady). Trasa Zlotu wiodła na odcinku Szlaku Głównego Sudeckiego z Sokołowska do Jedlinki a uczestniczyło w nim 51 osób. W obu kierunkach, odcinek wałbrzyski pokonało 124 turystów. Był to jeden z lepszych wyników uzyskany na szlaku odcinka sudeckiego. Inną imprezą odbywającą się w ramach Roku Gór było „Spotkanie na szczytach”, połączone z próbą ustanowienia rekordu Guinnessa w kategorii *Jednoczesny pobyt na wycieczce górskiej*. Spotkanie wyznaczono na szczycie Chełmca. Na specjalnych drukach zweryfikowano aż 551 osób. Po podsumowaniu całej akcji przez Centralny Ośrodek Turystyki Górskiej PTTK w Krakowie okazało się, że najliczniej udokumentowany udział przypadł

Oddziałowi PTTK w Wałbrzychu. Działacze Komisji prowadzili również grupy młodzieży w ramach Europejskiego Zlotu Wędrowców od Srebrnej Góry do Wałbrzycha. Na zakończenie Europejskiego Zlotu Wędrowców „Eurorally 2001” odbyła się wycieczka do francuskiego Strasbourga, w której wzięło udział kilku przedstawicieli Komisji. Rok 2003 przynosi 50-lecie istnienia Komisji Turystyki Górskiej w Oddziale PTTK w Wałbrzychu. Z tej okazji organizujemy „Zlot na Chełmcu”, połączony z otwarciem wieży widokowej. Zaproszeni goście mieli okazję zwiedzić wyremontowaną wieżę widokową, wysłuchać okolicznościowego referatu oraz spotkać się z byłymi aktualnymi działaczami KTG. W spotkaniu wzięło udział 109 osób. W dniach 27/28 września tradycyjnie zaprosiliśmy na „Zlot Turystów na Wielkiej Sowie”, aby tam wspólnie świętować jubileusz 50-lecia KTG. Przygotowano trzy trasy zlotowe oraz ciekawe konkursy z cennymi nagrodami, wiedzy o regionie i KTG. W zlocie uczestniczyło 109 osób, przeważała młodzież szkolna. W latach 2001-2003 odbyło się 68 zebrań Komisji, zorganizowano 17 imprez dla 1417 osób. W roku 2004 postanowiono zrezygnować z zapisywania się na rajdy i wycieczki. Przyjętą formułą było czekanie na uczestników na umówionym szczycie, zachęcając do zdobywania Odznaki Korony Sudetów Polskich, zatwierdzonej w 1999 roku przez Zarząd Oddziału. Pomysłodawcami przedsięwzięcia są: Stanisław Junak i Stefan Okoniewski. W latach 2000-2004 8 pierwszych osób zdobyło Odznakę Korony Sudetów Polskich, a tradycją stało się wręczanie jej na szczycie Wielkiej Sowy podczas Zlotu Turystów na Wielkiej Sowie. Pierwsze odznaki wręczono w 2004 roku. Łącznie do września 2011 przyznano 104 odznaki. Terenowy Referat Weryfikacyjny przyznał 1256 odznak GOT w okresie 2000-2004.

W następnej kadencji 2005-2009 przewodniczącym Komisji zostaje Artur Ciempa, zaś jego zastępcą Jacek Pielich. W składzie Komisji na początku są następujące osoby: Henryk Boratyński, Maria Stasiaczek, Łucja Topolewska, Kamila Paradowska, Tomasz Czeleń, Tadeusz Rupociński, Ryszard Malesza i Stanisław Junak, który zarazem sprawuje pieczę nad Terenowym Referatem Weryfikacyjnym. Do Komisji dochodzą w późniejszym czasie: Robert Strzeszewski i Krzysztof Teper, zaś opuszczają ją Ryszard Malesza, który również w 2007 roku rezygnuje z funkcji przewodniczącego w Komisji Zagospodarowania Szlaków. Od 2007 roku znakowanie wchodzi w skład kompetencji KTG, a przewodniczącym zespołu znakerskiego zostaje Jacek Pielich. Do aktywnej kadry znakerskiej zaliczają się: Jan Świerzewski, Andrzej Nowicki, Stanisław Junak, Jacek Pielich, Artur Ciempa, Wojciech Tumidajewicz i Ewa Wawrzyniak. Tylko w 2007 roku odnowiono 342 km szlaków. W 2008 roku doczekaliśmy się 4 nowych znakarzy: Marii Burzyńskiej, Ewy Wawrzyniak, Tadeusza Koguciuka i Dariusza Konkela. W tej kadencji Komisja podejmuje się wielu inicjatyw. Przede wszystkim organizuje tradycyjne zloty: na Wielkiej Sowie oraz Szlakiem Zamków Piastowskich, a także imprezy o randze ogólnopolskiej, takie jak chociażby 45 Zlot Przodowników Sudeckich. W ramach ogólnopolskiej akcji „Rok Schronisk Górskich” odbywa się Zlot w baczowce „Pod Trójgarbem”. Członkowie KTG reaktywują także w 2006 roku Rajd Walończyków i współorganizują konkurs „Piosenką Turystyczną Żegnamy Sezon”. Dwukrotnie także przemierzają Góry Suche w ramach Zimowego Zlotu Turystów w schronisku „Andrzejówka”.

Największym przedsięwzięciem Komisji w drugiej połowie lat 2000, było zorganizowanie 45 Ogólnopolskiego Zlotu Przodowników Sudeckich w Boguszowie-Gorcach. W imprezie wzięło udział 53 uczestników. Komandorem Zlotu został Artur Ciempa, a w skład Komitetu organizacyjnego weszli: Maria Stasiaczek, Jacek Pielich, Tomasz Czeleń, Kamila Paradowska i Janusz Prociński. Nie zabrakło znamienitych gości, wśród których nie zabrakło: wiceprezesa ZG PTTK Marek Staffa, członka ZG PTTK i prezesa Oddziału PTTK „Ziemi Wałbrzyskiej” Zofii Sikory, przewodniczącego KTG ZG PTTK Jerzego Gajewskiego, wiceprezesa KTG ZG PTTK Macieja Michalika, przewodniczącego Komisji Egzaminacyjnej Marka Szota, burmistrza Boguszowa-Gorc Mariana Nogasia, Dyrektora Centrum Kultury w Boguszowie-Gorcach Olgi Haak. Kolejnym przedsięwzięciem w ramach ogólnopolskiej akcji PTTK było „Święto Gór” w „Andrzejówce” w ramach jubileuszu- 70-lecia istnienia GOT oraz Zlot na Ptasiej Kopie w ramach obchodów Roku Szlaków Turystycznych. Członkowie Komisji czynnie wspomagali takie imprezy jak: Młodzieżowa Olimpiada Krajoznawcza i Konkurs Wiedzy o Regionie Wałbrzyskim.

Podczas tej kadencji zorganizowano również 20 wycieczek w ramach zdobywania Korony Sudetów Polskich i 5 wycieczek w ramach nowej odznaki- Korony Sudetów Czeskich. W okresie od maja 2005 do marca 2009r. miało miejsce 40 spotkań Komisji, 41 imprez zorganizowanych przez Komisję i 13 imprez, które Komisja współorganizowała. Łącznie we wszystkich imprezach Komisji wzięło udział aż 2598 osób. Innym polem działalności Komisji była weryfikacja książeczek do GOT-u. W drugiej połowie lat 2000 zweryfikowano 992 książeczek, w tym: 609 popularnych, 268 małych brązowych, 88 małych srebrnych, 27 małych złotych.

Z okazji Jubileuszu 55-lecia istnienia Komisji, 5 grudnia 2008 roku, w schronisku „Harcówka” postanowiono zorganizować spotkanie dla byłych i obecnych członków, wręczając im specjalne odznaki. Władze Oddziału uhonorowały okolicznościowymi odznakami i dyplomami 37 dawnych i obecnych działaczy, zaś czterech z nich otrzymało zaszczytną odznakę „50-lecia w PTTK”. Byli to: Krystyna Pudło, Jan Fajfer, Bartłomiej Ranowicz i Zdzisław Mikoś (zmarły w październiku 2011 r.). Za swoją działalność Komisja została uhonorowana przez Delegaturę Sudecką oraz władze Oddziału listami gratulacyjnymi. Spotkanie umilił występ piosenki turystycznej w wykonaniu: Sandry Koralewskiej, Kamili Paradowskiej i Piotra Ciempa, członków Szkolnego Koła Krajoznawczo-Turystycznego PTTK „Wędrowniczek”. Warto przy okazji wspomnieć, że członkowie Komisji zadbałi o to, aby mieć własną koszulkę z naszym logo - logiem Komisji oraz własną odznakę - logo KTG O/PTTK „Ziemi Wałbrzyskiej”.

Członkowie Komisji realizowali się również na polu zdobywania i rozszerzania uprawnień w zakresie turystyki kwalifikowanej. 8 osób zdało uprawnienia na Przodownika GOT na Sudety: Kamila Paradowska, Maria Burzyńska, Henryk Boratyński, Tadeusz Koguciuk, Henryk Chojnacki, Robert Strzeszewski, Tomasz Czeleń, Jacek Pielich; dwie zostały Przodownikami Turystyki Pieszej na Dolny Śląsk: Jacek Pielich i Tadeusz Koguciuk. Koledzy: Stefan Okoniewski i Stanisław Junak zostali Honorowymi Przodownikami GOT, zaś Artur Ciempa, jako pierwszy przodownik turystyki górskiej naszej KTG zdobył uprawnienia na wszystkie góry w Polsce. Kadencja 2005-2009 zaowocowała również zdobywaniem odznak GOT. Zweryfikowano 992 książeczek GOT, w tym 609 popularnych, 268 małych brązowych, 88 małych srebrnych i 27 małych złotych.

W roku 2009 funkcję przewodniczącego objął Jacek Pielich, zaś wiceprzewodniczącego Artur Ciempa. Sekretarzem został Henryk Boratyński, aż do tragicznej śmierci w październiku roku 2010. Jego następcą była Maria Burzyńska. W roku 2011 przewodniczącym zostaje Krzysztof Teper, a w roku 2012 Artur Ciempa. Od roku 2009 skład Komisji przedstawia się następująco: Artur Ciempa, Stanisław Junak, Tomasz Zagórski, Maria Burzyńska, Krzysztof Teper, Jacek Pielich, Henryk Boratyński (zmarł 8 października 2010 roku), Tadeusz Koguciuk, Tadeusz Rupociński, Łucja Topolewska, Ewa Wawrzyniak, Stefan Okoniewski, Sandra Koralewska, Robert Strzeszewski, Grzegorz Jaroni, Mirosław Kabat. W ostatnim czasie, w latach: 2009-2012 zorganizowano 25 zebrań oraz 30 imprez, w których wzięło łącznie ok. 2000 osób. Warto wspomnieć o Jubileuszowym 50 Złocie Turystów na Wielkiej Sowie. Z tej okazji oprócz tradycyjnego informatora złotowego został przygotowany okolicznościowy folder dotyczący historii Złotów oraz wyjątkowo piękna, okolicznościowa odznaka złotowa. Na imprezę, przybyło oficjalnie 160 osób, zaś w schronisku „Orzeł”, w którym miało miejsce oficjalne zakończenie przebywało na pewno ponad 200 osób. Nie zapomniano o organizatorach poprzednich złotów, których uhonorowano okolicznościowymi dyplomami. Członkowie Komisji oprócz działalności w Oddziale pełnią również funkcje w strukturze PTTK. I tak: Jacek Pielich został członkiem Delegatury Sudeckiej ZG KTG PTTK od roku 2007, zaś od 2010 pełni rolę jej przewodniczącego. Stanisław Junak został zastępcą przewodniczącego, zaś w skład Delegatury wchodzi jeszcze: Artur Ciempa i Tomasz Czeleń. Dużą popularnością cieszą się też cały czas odznaki „Korony”. W 2011 roku został przyjęty nowy regulamin, tym razem dotyczący zdobywania „Korony Sudetów Niemieckich”. Posiada ją już ok. 50 turystów. łącznie wszystkich odznak, zarówno „Korony Sudetów Polskich” jak i Czeskich i Niemieckich zdobyło ponad 200 osób. Od 2012 roku istnieje również możliwość zdobywania tzw. „Wielkiej Korony Sudetów”.

Za swoją działalność Komisja została uhonorowana w 2009 roku Medalem KTG ZG PTTK, zaś Stanisław Junak i Jacek Pielich otrzymali taki Medal w roku 2011. Imprezy organizowane przez członków KTG cieszą się powszechnym szacunkiem i dobrą opinią wśród rzeszy turystów i to nie tylko z naszego Oddziału ale także z województwa dolnośląskiego jak i całej Polski. Zasłużyły na miano takich, które na stałe zagościły w kalendarzu. A wszystko dzięki naszym niestrudzonym działaczom.